

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

บทเพลงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถใช้สื่อสารเพื่อสะท้อนความคิด ความรู้สึก และเรื่องราวต่างๆของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเกิดจากลีลาของผู้ประพันธ์ที่สรรหาถ้อยคำในการแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวต่างๆและเพื่อใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ส่งผลให้เพลงเกิดความไพเราะ ชាប់ซึ้ง ประทับใจ มีท่วงทำนองเร้าใจผู้ฟังทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ร่วมจนนำไปสู่การแสดงลีลาท่าทางตามจังหวะเพลง นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาและแนวคิดที่ทำให้เกิดอรรถรสในการฟัง และเพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจนขึ้นในการบอกเล่าเรื่องราวและความรู้สึกต่างๆของมนุษย์ ดังนั้นเพลงจึงเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ผู้ฟังสามารถรับรู้ความรู้สึกจากเนื้อหาและทำนองของบทเพลงได้เป็นอย่างดี (ศิริไล ชูวิจิตร 2549, หน้า 1)

“...เพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่เป็นผลงานทางศิลปะอันเกิดจากการสร้างสรรค์ทางความคิดของมนุษย์ เพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ใช้เสียงดนตรีเป็นส่วนประกอบ ช่วยให้เกิดความไพเราะ ความรื่นเริง ความสนุกสนาน ความฮึกเหิม ความเศร้า หรือจรรโลงใจ เพลงจึงมีบทบาทและคุณค่าต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเพลงเป็นวรรณกรรมขนาดเล็ก ผู้ฟังจึงสามารถเข้าใจเนื้อหาและเกิดความรู้สึกประทับใจได้ง่ายกว่าวรรณกรรมประเภทอื่นๆ เพลงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมในแต่ละยุคสมัย จึงทำให้เกิดลักษณะเฉพาะของเพลงแต่ละยุคสมัย...”

บทเพลงจึงเป็นวรรณกรรมขนาดเล็กที่ช่วยจรรโลงใจมนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย ทั้งยังตอบสนองอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ในลักษณะต่างๆ เช่น อารมณ์แห่งความสุข อารมณ์เหงา อารมณ์รักอารมณ์สนุกสนาน อารมณ์เศร้าเพราะความทุกข์ระทม บางครั้งเนื้อหาของเพลงยังสอดแทรกแนวคิด การให้กำลังใจที่จะต้องต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคนานาประการ โดยใช้ความงามของภาษาถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ร่วมไปถึงการถ่ายทอดสภาพชีวิต สังคม วัฒนธรรมมาสู่ผู้ฟัง ดังที่ ไพโรธ เลิศพิริยกุล (2542, หน้า 14) กล่าวถึงวรรณกรรมเพลงสรุปได้ว่า วรรณกรรม

เพลงเป็นสายธารแห่งวัฒนธรรม ที่มีการสืบทอดและเป็นมรดกทางปัญญา วรรณกรรมต้องมีคุณค่าด้านอักษรศาสตร์ ซึ่งหมายถึงความประณีตงดงามในด้านการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความผสมกลมกลืน ทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบรวมทั้งสาระตลอดจนข้อคิดเห็นที่แฝงอยู่ในเรื่องด้วย นอกจากนี้ บุญยงค์ เกศเทศ (2525, หน้า 47) กล่าวถึงวรรณกรรมเพลงสรุปได้ว่า เพลงเป็นวรรณกรรมที่มีสาระประเภทหนึ่งของวรรณกรรมไทย ที่เข้าถึงประชาชนได้ดีกว่าวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ และนับวันวรรณกรรมเพลงก็ยิ่งมีบทบาทมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้แต่งพยายามหนีภัยปัญหาความเป็นอยู่ของคนทุกระดับออกมาตีแผ่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ฟังก็จดจำได้ง่ายเพราะมีเสียงดนตรีประกอบทำให้เกิดความสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียดกับชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน จึงกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเพลงกำลังได้รับความนิยมและมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับ

จากความคิดเห็นที่ได้ยกมา จึงทำให้ทราบว่าบทเพลงแต่ละเพลงจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะเพลงไทยสากลก็จะมีเนื้อหาที่แสดงออกเกี่ยวกับความรักในลักษณะต่างๆ เช่นความรักที่สมหวัง ความรักที่ผิดหวัง หรือจะเป็นเพลงไทยลูกทุ่งที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตที่เรียบง่ายของคนชนบท และการสรรหาถ้อยคำมาบรรยายให้เห็นถึงธรรมชาติ ตลอดจนความรู้สึกที่ตรงไปตรงมาเป็นต้น จะเห็นได้ว่าบทเพลงเป็นสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดอารมณ์ของผู้ขับร้องมาสู่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี และยังส่งผลกระทบต่อจิตใจและอารมณ์ของผู้ฟังอีกด้วย

ส่วนในด้านเนื้อหาของเพลงนั้น มีหลากหลายแง่มุมซึ่งผู้ฟังสามารถเลือกฟังได้ตามความต้องการ ดังเพลงไทยสากลแนวเพลงสตริง กลุ่มผู้ฟังคือกลุ่มวัยรุ่นซึ่งมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงและอ่อนไหวง่าย สามารถเปลี่ยนแปลงอารมณ์หนึ่งไปเป็นอีกอารมณ์หนึ่งได้ค่อนข้างง่ายและรวดเร็ว เนื้อหาของบทเพลงก็จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการต้องการความรัก ความรักที่สมหวัง ความรักที่ผิดหวังซึ่งตรงกับความต้องการของวัยรุ่น เพราะความรักเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ทุกช่วงทุกวัย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ กิตติพร (2542, หน้า 189) ที่กล่าวถึงพัฒนาการของมนุษย์ทางด้านอารมณ์รักและความรู้สึกชื่นชม สรุปได้ดังนี้ อารมณ์รักและความรู้สึกชื่นชมโดยเริ่มจากวัยเด็กจะแสดงความรักความชื่นชมต่อพ่อแม่ ของเล่น สัตว์เลี้ยงและเพื่อนๆ วัยรุ่นจะเริ่มชื่นชมบุคคลที่ตนเองประทับใจเป็นพิเศษมากกว่าพ่อแม่และจะพิถีพิถันในการดูแลตนเองเพื่อให้เป็นที่ประทับใจต่อผู้พบเห็นและต้องการความรักจากเพื่อน พอเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายก็จะเลือกคบคนที่ตนเองพอใจและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วัยรุ่นยังเป็นวัยที่มีความชื่นชมผู้ที่ประทับใจ เช่น ผู้ที่มีความสามารถทางด้านดนตรี กีฬา นักแสดงและพยายามที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลนั้นๆ

จากที่ยกมากล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนต้องการความรักความเข้าใจ ความเอาใจใส่ ความห่วงใยซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ไม่มีมนุษย์คนใดปฏิเสธได้ว่าความรักไม่มีในโลกเพราะความรักเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน ทุกชนชั้น มนุษย์ทำทุกสิ่งทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยเพราะใจรักในสิ่งๆนั้น นอกจากสิ่งที่ทำด้วยใจรัก แล้วมนุษย์ยังต้องการความรักระหว่างมนุษย์ด้วยกันซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา นอกจากนี้ในแต่ละศาสนาก็ยังสอนให้ผู้ที่มีศรัทธาในศาสนามีความรักต่อกัน เช่น ในทางศาสนาพุทธ จากหนังสือ ธรรมศึกษาชั้นตรี บูรณาการวิถีพุทธ (ม.ป.ป., หน้า 49) ได้เขียน เกี่ยวกับความรักสรุปได้ว่า “เมตตา ความรัก หมายถึง ปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นมีความสุข เช่น สมชายเอาใจใส่ดูแลสุนัขที่บ้านของตนอย่างดีด้วยความรักความเมตตา”

นอกจากนี้ในทุกศาสนาที่คนทั่วโลกนับถือยังสอนให้คนมีความรักต่อกัน ดังที่สำเนียง เลื่อนไธและสุชาดา วราหพันธ์ (2555, หน้า 77) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความรักที่มีในแต่ละศาสนาสรุปได้ดังนี้ ในแต่ละศาสนาได้กล่าวถึงเรื่องความรักความเมตตาไว้มากมายทั้งหลักธรรม คำสอนในคัมภีร์และคำสอนที่แทรกไว้ในแต่ละตอนของคำสอนนั้นๆ บางครั้งก็มีคำสอนทำนอง ภาษิตเตือนใจ เช่น พระพุทธศาสนามีคตินิยมที่ยึดถือว่า เมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุนโลกและพึงเอาชนะความชั่วด้วยความดี ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู สอนให้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม ศาสนาคริสต์ สอนเรื่องความรักและความเมตตาว่าจงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง ศาสนาอิสลามได้สอนถึงความรักความเมตตาไว้คือความรักต่อพระผู้เป็นเจ้าและความรักต่อผู้ศรัทธา ศาสนาสิกข์สอนให้ประกอบอาชีพที่สุจริตรับใช้มนุษยชาติช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอ ไม่มีศัตรู ไม่มีผู้แปลกหน้ามวลมนุษย์ล้วนเป็นมิตรสหายของข้าพเจ้า ดังนั้นทุกศาสนาจึงเน้นเรื่องความรักความเมตตา เพราะหากมนุษย์ทุกคนมีความรักความเมตตาอยู่ในใจแล้วก็จะไม่มีการเบียดเบียนกัน ต่างให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ความรักเป็นอารมณ์และความรู้สึกที่มนุษย์ต้องการ ดังที่ ทิพยวรรณ กิตติพร (2542, หน้า 575, 760) กล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์(Abraham Maslow)นักจิตวิทยา มนุษยนิยมชาวอเมริกัน ซึ่งสรุปได้ว่า การแบ่งชั้นของความต้องการของบุคคลซึ่งในความต้องการของบุคคลก็มีความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองทางร่างกายและความปลอดภัยแล้ว บุคคลก็ต้องการความรักและมีส่วนร่วมของกลุ่มซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและตอบสนองความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเสมอ ความรู้สึกเหล่านี้ ทำให้บุคคลรู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความหมาย การที่บุคคลรู้สึกขาดแคลนความรักและความเป็นเจ้าของทำให้บุคคลมีความคับข้องใจ มีปัญหาในการปรับตัว

และมีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ และเจ็บป่วยทางจิตใจ โดยยืนยันคำกล่าวของมาสโลว์ ที่กล่าวว่า ‘ประสบการณ์ในวัยเด็ก การได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม จะมีผลต่อการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะและมีเจตคติที่ดีในเรื่องความรัก’

จากคำกล่าวของผู้รู้และนักวิชาการตลอดจนนักจิตวิทยาที่ได้ยกมา จะเห็นได้ว่าความรักมีบทบาทและความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่งและบทเพลงที่ให้เรื่องราวเกี่ยวกับความรักก็เป็นบทเพลงที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของวัยรุ่นอย่างมากด้วยเช่นกัน โดยผู้ประพันธ์จะเลือกสรรถ้อยคำที่สามารถสะท้อนความรู้สึกที่ใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวความรักออกมาและสามารถเร้าอารมณ์ของผู้ฟังให้เกิดความสะเทือนใจคล้ายตามผู้ประพันธ์ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาที่มีความละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง จึงทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ในการฟังเพลงที่มีอย่างหลากหลายได้แก่ อารมณ์รัก อารมณ์โกรธ อารมณ์เศร้าโศกเสียใจผิดหวัง ดังที่ กุสุมา รัชมนิ (2549, หน้า 24- 25) ได้กล่าวถึงรสตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤตไว้ว่า รส คือ ปฏิกริยาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในใจของผู้อ่าน เมื่อได้รับรู้อารมณ์ที่กวีถ่ายทอดไว้ในวรรณคดี โดยนักวรรณคดีมีความเห็นว่า วรรณคดีเกิดขึ้นเมื่อกวีมีอารมณ์สะเทือนใจ แล้วถ่ายทอดความรู้สึกนั้นออกมาในบทประพันธ์ อารมณ์นั้นจะกระทบใจผู้อ่านทำให้เกิดการรับรู้และเกิดปฏิกริยาทางอารมณ์เป็นการตอบสนองของสิ่งที่กวีเสนอมา รสจึงเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจของผู้อ่านมิใช่สิ่งที่อยู่ในวรรณคดี ซึ่งเป็นเพียงอารมณ์ที่กวีถ่ายทอดลงไว้และเป็นตัวทำให้เกิดรสเท่านั้น เมื่อผู้อ่านได้รับรู้อารมณ์ที่กวีแสดงไว้ก็จะเกิดอารมณ์ตอบสนองต่ออารมณ์ที่กวีถ่ายทอดมาเรียกว่า ‘รส’ นั่นเอง

นอกจากนี้ กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2542, หน้า 20) ให้ความเห็นว่าสภาวะที่บังเกิดแก่จิตใจและร่างกายของมนุษย์ซึ่งภาวะในการทางละครและวรรณคดีได้แก่อารมณ์ของกวีที่ถ่ายทอดมาสู่ผู้อ่านผู้ชมทำให้เกิดรสขึ้นในใจของผู้อ่านผู้ชม ฉะนั้นภาษาในวรรณคดีจึงทำให้ผู้อ่านเกิดรสขึ้น ซึ่งรสในระยะแรกมีทั้งหมด 8 รสคือ ศฤคารรส หาสยรส กรอุมารส เภาทรรส วีรรส ภูยานกรส พัทธสรส อัฏฐตรส และต่อมาได้เพิ่ม ศานตรส รวมเป็น 9 รสขึ้นมา

จากที่ได้ยกมาเป็นคำกล่าวของผู้รู้ตลอดจนนักวิชาการ ที่ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความรักและการถ่ายทอดความรักผ่านสื่อที่มีความไพเราะและสามารถสะท้อนเรื่องราวเข้าสู่อารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังได้เป็นอย่างดีนั่นคือบทเพลง และจากการที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สำรวจและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเพลงในผลงานการวิจัยรวมทั้งวิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่ผ่านมานั้นมีผู้สนใจศึกษาและวิจัยเพลงไว้อย่างหลากหลาย เช่น อัจฉราพร ไครบุตร (2549) การศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงปลุกใจ อุดมลักษณ์ ระพีแสง (2550) ศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทเพลงสุนทราภรณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2482 - พ.ศ.2524 สุกัญญา โกมุทมาศ (2542)

ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของเรวัต พุทธินันทน์ ปาริชาติ วินิจ (2542) รูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงยอดนิยม อลิสา เลี้ยงรื่นรมย์ (2549) ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ จินตนา ศิริรักษา และคณะ (2548) การวิเคราะห์แนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พิระชัย ลีสมบุญ (2548) เพลงสตริงที่มีคำร้องเกี่ยวกับความรักในลักษณะสื่อไปในทางผิดศีลธรรมที่ได้รับการเผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2546 - 2547 เอื้อนจิตร สัมมา (2546) การวิเคราะห์เนื้อร้องเพลงไทยสากลยอดนิยมของวัยรุ่นไทย(พ.ศ.2545) จันทรีจิรา สอนแก้ว (2551) วิเคราะห์รสบทเพลงจากวรรณคดีไทย สำนวน คำคม (2530) เพลงพื้นบ้านจากตำบลลานดอกไม้ วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความรัก รัตนา บางนิ่มน้อย (2545) การศึกษาวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว อภิวัฒน์ สุธรรมดี (2550) การศึกษาวิเคราะห์เพลงลูกทุ่งที่จินตหรา พูนลาภขับร้อง กาญจนา เรืองทุ่ง และธีราพร ขวัญคง (2549) วิเคราะห์สวรรณคดีไทยจากเนื้อร้องเพลงไทยเดิมที่มาจากวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน อิเหนา และพระอภัยมณี จักรี ศรีมุงคุณ (2547) อัตลักษณ์ในวรรณกรรมเพลงเพื่อชีวิตของพงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ เป็นต้น

จากรายชื่อของการวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีการศึกษาวิจัยในเรื่องวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทเพลงเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นก็เป็นการศึกษาผลงานของนักประพันธ์และนักร้องบางคน การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมตลอดจนการศึกษาวิเคราะห์รสบทเพลงจากวรรณคดีไทยตามลำดับแต่การศึกษาเพลงไทยสากลโดยการนำหลักทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤตมาใช้ในการวิเคราะห์บทเพลงยังไม่มีใครที่นำมาศึกษาวิจัย จึงทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะศึกษาศฤงคารรสที่ปรากฏในบทเพลงไทยสากล เพราะเป็นการศึกษาที่นำเอาทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤตมาใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงไทยสากลยุคใหม่ และเป็นการศึกษาแนวใหม่ที่ได้นำเอาทฤษฎีวรรณคดีที่คนส่วนใหญ่ใช้วิเคราะห์เฉพาะวรรณคดี มาใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงไทยสากลยุคใหม่ และเพื่อศึกษาอารมณ์รักในรูปแบบต่างๆ ที่ปรากฏในบทเพลงโดยใช้ทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต ทฤษฎีรส ศฤงคารรส มาใช้ในการวิเคราะห์บทเพลงในครั้งนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้า จะวิเคราะห์ศฤงคารรสในบทเพลงที่ขับร้องโดย ปาน ธนพร แวกประยูร ซึ่งเป็นผู้ขับร้องและถ่ายทอดบทเพลงได้เข้าถึงอารมณ์ของผู้ฟัง โดยเฉพาะเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวกับความรัก ทั้งความรักที่สมหวังและผิดหวัง การรอคอย ความรัก การให้ได้มาซึ่งความรัก เป็นต้น และนอกจากนี้ ปาน ธนพร แวกประยูร ได้ถ่ายทอดผลงานเพลงที่มีน้ำเสียงโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ โดยถ่ายทอดผลงานเพลงด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะ นุ่มนวล เข้มแข็ง อ่อนโยนได้อย่างหลากหลาย และเนื้อเพลงที่มีเนื้อหาตรงไปตรงมา

นอกจากนี้ ปาน ธนพร แวกประยูร ก็ยังได้รับรางวัลจากผลงานเพลงและผลงานด้านอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถและการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ(www.pran-thanaporn.com สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2555) ดังนี้

1. ได้รับรางวัลศิลปินดีเด่นเพื่อเยาวชนฝ่ายหญิง ครั้งที่ 19 พ.ศ. 2544
2. ได้รับรางวัลศิลปินหญิงยอดเยี่ยมตั้งแต่ พ.ศ. 2545 - 2546
3. ได้รับรางวัล นักร้องเพลงไทยสากลยอดเยี่ยมพระพิฆเนศของพระราชทาน ครั้งที่ 5
4. ได้รับรางวัล ปัญจสิขร ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2548
5. ได้รับรางวัลศิลปินคุณธรรม ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ประจำปี พ.ศ. 2549
6. ได้รับรางวัลลูกกตัญญู พ.ศ. 2548 และได้รับรางวัลลูกยอดกตัญญู พ.ศ. 2550
7. ได้รับรางวัลนักร้องหญิงแห่งปี ไนน์ เอ็นเตอร์เทน อวอร์ด พ.ศ. 2551
8. ได้รับรางวัลศิลปินธรรมชาติ พ.ศ. 2551
9. ได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลเพชรในเพลง ในวันภาษาไทยแห่งชาติ ประเภทผู้ขับร้องเพลงไทยสากลหญิง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 - 2555
10. ได้รับรางวัลพิเศษพระพิฆเนศของ ของกรมศิลปากร พ.ศ. 2553

จากผลงานเพลงและรางวัลดังกล่าวเป็นที่ประจักษ์ว่า ปาน ธนพร แวกประยูร เป็นนักร้องหญิงที่มีคุณภาพที่สามารถถ่ายทอดบทเพลงมาสู่ผู้ฟังจนเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเพลงรวมถึงหน่วยงานต่างๆข้างต้นดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งความสามารถในการถ่ายทอดบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร นี้เองทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าต้องการวิเคราะห์ศฤงคารรสในบทเพลงที่ขับร้องโดยปาน ธนพร แวกประยูร ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมเพลงในวงกว้างต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์ศฤงคารรสในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงความรักตามแนวศฤงคารรสที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร
2. ทำให้ประจักษ์คุณค่าของวรรณกรรมเพลงไทยสากลมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ในการวิเคราะห์ศตวรรษคารรสนในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร ครั้งนี้ ผู้ศึกษา ค้นคว้าได้ใช้บทเพลงที่ขับร้องโดยปาน ธนพร แวกประยูร รวมบทเพลงทั้งสิ้น 16 อัลบั้ม จำนวน เพลง 103 บทเพลง โดยเรียงลำดับรายชื่อเพลงตามรายชื่อผลงานดนตรีกรรมของศิลปินปาน ธนพร แวกประยูร ตามที่บริษัทจัดเก็บลิขสิทธิ์ไทย จำกัด เก็บรวบรวมไว้ ดังนี้

อัลบั้มที่ 1 อัลบั้ม ปาน ธนพร/ผู้หญิงยิ่งกว่าละคร มีจำนวน 10 เพลง คือ

1. เพลงเบอร์นี้...ไม่มีคนของเธอ	2. เพลงบอกลามบากเอง
3. เพลงเสียงหัวใจฉันไร้เธอ	4. เพลงงานไม่เข้า
5. เพลงโทรมาได้ไหม	6. เพลงให้ทาน
7. เพลงผู้หญิงยิ่งกว่าละคร	8. เพลงเลิกกันไม่เหงาเท่ามีเธอ
9. เพลงไม่มีคำว่าไกล	10. เพลงต้นหญ้ากับพายุ

อัลบั้มที่ 2 อัลบั้ม ปาน ธนพร/พรหมลิขิต มีจำนวน 10 เพลง คือ

1. เพลงบาปกรรมมีจริง	2. เพลงเหตุผล?
3. เพลงจากคนหนึ่ง...ถึงอีกคน	4. เพลงเราเลิกกันนะ
5. เพลงเหตุการณ์ยังไม่เปลี่ยนแปลง	6. เพลงใจนำทาง
7. เพลงใครสักคน	8. เพลงเริ่มต้นกับคนนี้
9. เพลงกลัวเข้าใจผิด	10. เพลงเธอคือความงดงามของชีวิต

อัลบั้มที่ 3 อัลบั้ม ปาน ธนพร/@ Prime Time มีจำนวน 5 เพลงคือ

1. เพลงเพลงของเธอ	2. เพลงเหมือนตายทั้งที่อยู่ใกล้กัน
3. เพลงชีวิตคู่	4. เพลงให้เร็วกว่านี้
5. เพลงขอไปให้ถึงดาว	

อัลบั้มที่ 4 อัลบั้ม ปาน ธนพร/ Love Decade ทั้งรัก ทั้งร้าย มีจำนวน 1 เพลง คือ

เพลงลงตัว

อัลบั้มที่ 5 อัลบั้ม ปาน ธนพร/ รวมฮิต Loving U มีจำนวน 1 เพลง คือเพลงเพื่อนในฝัน

อัลบั้มที่ 6 อัลบั้ม ปาน ธนพร/Parn Exclusive คำสารภาพของความรัก มีจำนวน

5 เพลง คือ

1. เพลงความจริง...ของผู้หญิงเอาแต่ใจ	2. เพลงชีวิตในกำมือ
3. เพลงดวงไฟในคืนแรม	4. เพลงเหงา...ให้กลับมา
5. เพลงอิฉา	

อัลบั้มที่ 7 อัลบั้ม ปาน ธนพร/Parn Series ผู้หญิงต้องร้าย มีจำนวน 11 เพลง คือ

1. เพลง 3 คน 2 ทาง	2. เพลงขอเลวแค่นี้
3. เพลงคืนเขา	4. เพลงเจ็บไม่จำ
5. เพลงตบมือข้างเดียว	6. เพลงนรกในใจ
7. เพลงแฟนเราหลายใจ	8. เพลงไม่ใช่คนรักร่วมกับใคร
9. เพลงรักแท้แพ้ใกล้ชิด	10. เพลงเสียทองเท่าหัว
11. เพลงหญิงร้ายชายเลว	

อัลบั้มที่ 8 อัลบั้ม ปาน ธนพร/Parn Series ผู้ชายต้องรู้ มีจำนวน 10 เพลง คือ

1. เพลงชดใช้ยังไ	2. เพลงปากอย่างใจอย่าง
3. เพลงผู้ชายหนึ่งคนจะอดทนได้นานแค่ไหน	4. เพลงผู้หญิงทุกคนเอาแต่ใจ
5. เพลงเรื่องง่ายๆ(ที่ผู้ชายไม่รู้)	6. เพลงหวานเมื่อดบนเม็ดทราย
7. เพลงเหงา...เข้าใจ	8. เพลงเหมือนรักกับลม
9. เพลงอ้อมแขนแฟนเก่า	10. เพลงอีกด้านของนางมาร้าย

อัลบั้มที่ 9 อัลบั้ม ปาน ธนพร/Parn Series เพราะเราคู่กัน จำนวน 7 เพลง คือ

1. เพลงก่อนไม่มีแม่ให้กอด	2. เพลงคนไทยไม่ทิ้งกัน
3. เพลงเพลงคำขอร้องของก้อนหิน	4. เพลงต้องการด่วน.
5. เพลงรักฉันจะมีแต่เธอ	6. เพลงฤดูกาล
7. เพลงสองกายหัวใจเดียว	

อัลบั้มที่ 10 อัลบั้ม ปาน ธนพร/LOVE SERIES มีจำนวน 1 เพลง คือ

เพลงชอบใจที่กลับมา

อัลบั้มที่ 11 อัลบั้ม ปาน ธนพร/ปาน ธนพร ชุดที่ 1 มีจำนวน 5 เพลง คือ

1. เพลงไปดี...มาไม่ดี	2. เพลงเพลงรัก 4 คอร์ด
3. เพลงสี่ระยะมันสั้น	4. เพลงหลบดี ๆ ละกัน
5. เพลงเกลียด...ที่รักเธอ	

อัลบั้มที่ 12 อัลบั้ม ปาน ธนพร/หวานผ่าซาก มีจำนวน 7 เพลง คือ

1. เพลงใจถึงไม่กลัว	2. เพลงมาทางใคร...ไปทางมัน
3. เพลงไม่ผิด	4. เพลงไม่รัก...สักคำ
5. เพลงรักกันจริงต้องทิ้งกันไป	6. เพลง หวานผ่าซาก
7. เพลงเพลงรักคือการไม่ให้	

อัลบั้มที่ 13 อัลบั้ม ปาน ธนพร/สัญญาตญาณหญิง มีจำนวน 10 เพลง คือ

1. เพลงหวง	2. เพลงผู้หญิงมือสอง
3. เพลงเพื่อนเราเผลอเรียน	4. เพลงฟอร์มจัด
5. เพลงคนแก่เปื้อน	6. เพลงฉันไม่ได้ง่ายกับใครทุกคน
7. เพลงแต่งกับงาน (นานไปแล้ว)	8. เพลงเห็นด้วยตา หาไม่เจอ
9. เพลงเอาถ่าน	10. เพลงเจ้าชายมีจริง

อัลบั้มที่ 14 อัลบั้ม ปาน ธนพร/สาวปาน มีจำนวน 10 เพลง คือ

1. เพลงสตรีศรีสยาม	2. เพลงจับไม้ค้ใจมา
3. เพลงไกลหัวใจ	4. เพลงป้อมแต่ยิ้มเมิน
5. เพลง 30 up	6. เพลงผู้ชายดีดียังมีไหม
7. เพลงลมได้พัดไม่ถึง	8. เพลงลูกไก่ในกำมือเมือง
9. เพลงรักจะไปกับเธอ	10. เพลงโลกป่วย

อัลบั้มที่ 15 อัลบั้ม ปาน ธนพร/TRUE STORY (ความรัก/ผู้ชาย/ปลาย่าง) มีจำนวน 5

เพลงคือ

1. เพลงข้อดีที่มีเธอ	2. เพลงคนหลายใจ
3. เพลงฉันไม่รักเธอหรือไง	4. เพลงเพื่ออะไร
5. เพลงไม่ผิดหวัง	

อัลบั้มที่ 16 อัลบั้ม ปาน ธนพร/LOVER (นรกในใจ) มีจำนวน 5 เพลงคือ

1. เพลงเข้าทาง	2. เพลงเจ็บได้...ร้องให้เป็น
3. เพลงทนไหว...แต่ไม่ทน	4. เพลงไม่รู้จักคำว่าพอ
5. เพลงรอบไป รักไป	

2. ขอบเขตด้านกรอบแนวคิดและทฤษฎี

การวิเคราะห์ศฤงคารรสในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาจากตำราอสังการศาสตร์ ของกรมศิลปกร (2550) กุสุมา รัชมนณี (2549) วราภรณ์ บำรุงกุล (ม.ป.ป.) และกาญจนา วิชญาปกรณ์ (2542) ซึ่งผู้รู้และตลอดจนนักวิชาการเหล่านี้ได้รวบรวมมาจากตำราอสังการศาสตร์ ของกรมศิลปกร เช่นกัน โดยจะทำการวิเคราะห์ความรักที่สมหวัง และความรักที่ไม่สมหวังในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร นอกจากนั้น เมื่อได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร แล้วจึงได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดและทฤษฎีเพิ่มเติม มาใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

1. สังโยคศตยคาร คือความรักที่สมหวังของคู่รักหญิงและชาย
2. วิปรลัมภศตยคาร คือความรักที่เป็นไประหว่างคู่รักหญิงและชายที่พลัดพรากจากกัน โดยมีลักษณะของความรักที่ไม่สมหวัง 4 ประการดังนี้

2.1 ปูรวาคะ หรือ รักแรกพบ คือความรักซึ่งเกิดแก่คนทั้งสองผู้ไม่เคยอยู่ร่วมกันมาก่อน แต่ได้พบเห็นกันในความฝัน เห็นจากรูปร่าง เห็นตัวจริงแต่ยังไม่ได้รู้จักกันโดยตรง หรือได้ยินจากข่าวลือ จากการขบถำ ความรักเช่นนี้ถือว่าเป็นรักแรกพบ

2.2 มานะ หรือ รักข่องใจ คือความรักระคนความหึงหวง เนื่องจากฝ่ายหญิงรู้ว่าฝ่ายชายมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น หรือฝ่ายหญิงมีจิตมารยาเนื่องจากมีความรักใคร่ในตัวฝ่ายชายมาก คนทั้งสองไม่ได้มีความอภิมยยินดีกัน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แยกประเด็นในการวิเคราะห์ได้ 5 ประเด็นดังนี้

2.2.1 มานะหรือรักข่องใจ ที่ฝ่ายชายไปมีสัมพันธ์กับหญิงอื่นหรือฝ่ายหญิงไปมีสัมพันธ์กับชายอื่น หรือทั้งสองฝ่ายต่างไปมีสัมพันธ์รักใหม่

2.2.2 มานะหรือรักข่องใจ ที่มีหญิงอื่นเข้ามาสร้างความสัมพันธ์กับฝ่ายชายที่ฝ่ายหญิงรักอยู่และฝ่ายหญิงได้แสดงความหึงหวง

2.2.3 มานะหรือรักข่องใจ ที่ฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง หรือทั้งสองฝ่าย แสดงความไม่อภิมยยินดีที่จะรักกันต่อไป

2.2.4 มานะหรือรักข่องใจ ที่ฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายแสดงจิตมารยาว่ามีความรักใคร่ต่อกันมาก

2.2.5 มานะหรือรักข่องใจ ที่ฝ่ายหญิงไม่สมหวังในความรักเนื่องจากไม่มีฝ่ายชายมารักใคร่ชอบพอ หรือผิดพลาดในเรื่องความรัก หรือแอบรักใคร่ชอบพอฟฝ่ายชายเพียงฝ่ายเดียว

2.3 ปรวาสะ หรือ รักจากไกล คือความรักที่ไม่เจงหายไปจากใจ มีแต่เพิ่มมากขึ้นในคนรักทั้งสองที่ต้องพรากจากกัน เพราะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องจากไกลไปอยู่ที่อื่น

2.4 กรุณะ หรือ รักสิ้นใจ คือความรักที่ยังคงอยู่ในหัวใจของฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่ซึ่งเศร้าโศกเสียใจเพราะคนรักอีกฝ่ายหนึ่งกำลังจะสิ้นใจ หรือได้ตายจากไปแล้ว

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการวิเคราะห์ศตยคารรสในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูรครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะใช้บทเพลงที่ปาน ธนพร แวกประยูร เป็นผู้ขับร้องเพียงคนเดียว เป็นอัลบั้มเดียว เป็นเพลงที่ไม่เคยมีผู้ใดเป็นผู้ขับร้องมาก่อน ซึ่งมีจำนวน 16 อัลบั้ม รวมบทเพลงทั้งสิ้น

จำนวน 103 บทเพลง โดยเรียงลำดับรายชื่อเพลง ตามรายชื่อผลงานดนตรีกรรมของศิลปิน ปาน ธนพร แวกประยูร ตามที่บริษัทจัดเก็บลิขสิทธิ์ไทย จำกัด เก็บรวบรวมไว้ ทั้งนี้จะไม่นับรวมบทเพลงที่นำกลับมาร้องใหม่และบทเพลงที่เคยมีอยู่แล้วในอัลบั้มก่อนหน้านี้และบทเพลงที่ปาน ธนพร แวกประยูร ร่วมร้องกับผู้อื่น

2. การยกตัวอย่างบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ จะกล่าวถึงชื่อเพลงและตามด้วยชื่ออัลบั้มไว้ในวงเล็บข้างท้ายบทเพลงนั้นๆ เช่น

...หนึ่งความรักที่ฉันมีหมดใจนี้ฉันให้เธอ จบแล้วการเดินทางอันโดดเดี่ยว
จากวันนี้ทั้งสองกายเราจะใช้หัวใจเดียว ต่อเติมความผูกพันที่เรามี
จะใช้ทุกนาทีเพื่อรักเธอ...สองคนสองกายหัวใจเดียว...

(สองกายหัวใจเดียว : TRUE STORY (ความรัก/ผู้ขาย/ปลายทาง))

3. การวิเคราะห์ศฤงคารรสในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร ครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะบทเพลงหรือเนื้อร้องเท่านั้น โดยไม่ศึกษาในเรื่องของผู้ประพันธ์คำร้องและทำนองรวมไปถึงเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงตลอดจนท่วงทำนองลีลานั้นเสียงของผู้ขับร้อง

4. ชื่อเพลงและบทเพลงหรือเนื้อร้อง จะใช้อักษรวิธีตามที่ปรากฏในเว็บไซต์ <http://www.lyrics.in.th> และ <http://www.rsonlinemusic.com/song> ซึ่งบางคำมีการสะกดคำไม่ตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. บทเพลงของ ปาน ธนพร แวกประยูร หมายถึง บทเพลงที่ขับร้องโดยปาน ธนพร แวกประยูร เป็นผู้ขับร้องเพียงคนเดียว เป็นอัลบั้มเดี่ยว เป็นเพลงที่ไม่เคยมีศิลปินใดเป็นผู้ขับร้องมาก่อนและเป็นเพลงที่บริษัทจัดเก็บลิขสิทธิ์ไทย จำกัด เก็บรวบรวม

2. คำว่า “ศฤงคารรส” หมายถึง ความรักของคู่รักหญิงชาย รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกสมหวังและไม่สมหวังในเรื่องความรัก ที่จะนำมาวิเคราะห์ศฤงคารรสในบทเพลงของ ปาน ธนพร แวกประยูร

3. “คู่รัก” ที่จะนำมาวิเคราะห์ศฤงคารรสในบทเพลงของ ปาน ธนพร แวกประยูร คือ คู่รักหญิงชายที่สมักรักใคร่กัน, มีใจผูกพันด้วยความเสน่หา, มีใจผูกพันฉันคู่สาว, คนรัก

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิเคราะห์ศตยคารรสนในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร ครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีวิธีการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 สืบค้นเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติ ผลงานเพลง เนื้อเพลง และผลงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับปาน ธนพร แวกประยูร ที่ได้จากเว็บไซต์ www.pran-thanaporn.com/albums.php
<http://www.lyrics.in.th> และ <http://www.rsonlinemusic.com/song>

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรัก

1.3 ศึกษาทฤษฎีศตยคารรสนที่นำมาใช้เป็นกรอบและแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

1.4 วางกรอบและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ศตยคารรสนในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร ตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขต

3. ขั้นนำเสนอข้อมูล

เสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น

4 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเบื้องต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 การวิเคราะห์ศตยคารรสนที่ปรากฏในบทเพลงของปาน ธนพร แวกประยูร

บทที่ 4 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ข้อเสนอแนะ